

ԻՐԱԻՈՒՆՔՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԳԱՆԱՏԱԿԱՆ ՀՌՉԱԿԱԳԻՐ

Նկատի ունենալով, որ Գանատան հիմնում է Աստուծոյ գերարակայութիւնն ու օրէնքի իշխանութիւնն ընդունող սկզբունքներու վրայ.

Իրաւունքներու եւ ազատութիւններու երաշխաւոր

1. *Իրաւունքներու եւ Ազատութիւններու Գանատական Հռչակագիրը* կ'երաշխաւորէ իր մէջ հաստատուած իրաւունքներն ու ազատութիւնները, ենթակա ըլլալով միայն տրամաբանական սահմանափակումներու, որոնք օրէնքով սահմանուած են, որքան որ կրնան արդարանալի ըլլալ ազատ ու ժողովրդավար ընկերութեան մը մէջ:

Հիմնական ազատութիւններ

2. Իւրաքանչիւր անհատ հետեւեալ հիմնական ազատութիւնները ունի. (ա) խղճի ու կրօնքի ազատութիւն, (բ) մտածումի, հաւատքի, կարծիքի եւ արտայայտութեան ազատութիւն, ներառեալ մամուլի եւ այլ հաղորդակցութեան միջոցներու ազատութիւն, (գ) խաղաղ հաւաքներու ազատութիւն, եւ (դ) ընկերակցութեան ազատութիւն:

Ժողովրդավարական իրաւունքներ

3. Գանատայի իւրաքանչիւր քաղաքացի Համայնքներու Տան կամ օրէնսդիր ժողովի մը անդամներու ընտրութեան մը թուեարկելու եւ անոնց իր անդամակցութեան թեկնածութիւնը դնելու իրաւունք ունի: 4.(1) Ո՛չ Համայնքներու Տունը եւ ո՛չ ալ օրէնսդիր ժողով մը կրնայ հինգ տարիէն աւելի երկարաձգել իր նիստերը, սկսելով այն թուականէն, որ ճշդուած է անոր անդամներուն ընդհանուր ընտրութեան ծանուցագիրներու վերադարձին համար: (2) Պատերազմի իրականութեան կամ սպառնալիքի, ներխուժումի կամ ապստամբութեան ժամանակ, Համայնքներու Տունը կրնայ հինգ տարիէ աւելի երկարաձգուիլ Խորհրդարանին կողմէ, իսկ օրէնսդրական ժողով մը՝ օրէնսդրական մարմինին կողմէ, եթէ նման երկարաձգում Համայնքներու Տան կամ օրէնսդրական ժողովի անդամներու աւելի քան մէկ երրորդի ընդդիմութեան չի հանդիպիր, ըստ պարագայի: 5. Խորհրդարանի եւ իւրաքանչիւր օրէնսդրական մարմինի նիստ մը պէտք է ըլլալ գոնէ մէկ անգամ տասներկու ամսուան ընթացքին:

Շարժունակութեան իրաւունքներ

6. (1) Գանատայի իւրաքանչիւր քաղաքացի Գանատա մտնելու, հոն մնալու եւ անկէ մեկնելու իրաւունք ունի: (2) Գանատայի իւրաքանչիւր քաղաքացի եւ Գանատայի մնայուն բնակիչի կարգավիճակ ունեցող իւրաքանչիւր անձ իրաւունք ունի (ա) տեղափոխուելու եւ բնակութիւն հաստատելու որեւէ նահանգի մէջ, եւ (բ) իր ապրուստը հետամտելու որեւէ նահանգի մէջ: (3) Թիւ (2) ենթաբաժնին մէջ մանրամասնուած իրաւունքները ենթակա են (ա) ամէն օրէնքի կամ սովորութեան, որոնք ընդհանուր կիրարկում ունին նահանգի մը մէջ, բացի անոնցմէ, որոնք անձերու միջեւ խտրականութիւն կը դնեն գլխաւորաբար ներկայ կամ անցեալ բնակչութեան նահանգի հիմամբ, եւ (բ) ամէն օրէնքի, որ բնակչութեան բանաւոր պահանջներ կը դնէ իբրեւ որակաւորում՝ հանրութեան մատուցուած ընկերային ծառայութիւններ ստանալու համար: (4) Թիւ (2) ու (3) ենթաբաժնիները չեն խափաներ որեւէ օրէնք, ծրագիր կամ գործունէութիւն, որուն նպատակը նահանգի մը մէջ ապրող ու ընկերային կամ տնտեսական անբարենպաստ վիճակի մէջ գտնուող մարդոց պայմաններուն բարելաւումն է, եթէ այդ նահանգին գործազրկութեան համեմատութիւնը Գանատայի գործունակութեան համեմատութենէն ցած է:

Օրինական իրաւունքներ

7. Ամէն ոք կ'ենքնի, ազատութեան եւ անձի ապահովութեան իրաւունք եւ անոնցմէ չզրկուելու իրաւունք ունի, բացի երբ հիմնական արդարութեան սկզբունքներով նախատեսուած ըլլայ: 8. Ամէն ոք ապահով ըլլալու իրաւունք ունի՝ անտրամաբանական խուզարկումի կամ բռնագրաւումի պարագային: 9. Ամէն ոք կամայականօրէն չձերբակալուելու կամ չբանտարկուելու իրաւունք ունի: 10. Ամէն մարդ ձերբակալութեան կամ կալանաւորումի պարագային իրաւունք ունի (ա) անմիջապէս տեղեկանալու պատճառներուն մասին, (բ) փաստաբան վարձելու եւ իրազեկելու առանց ուշացումի եւ տեղեկ պահուելու այդ իրաւունքին մասին, եւ (գ) կալանաւորումին վաւերականութիւնը ճշդելու՝ habeas corpus-ի միջոցով, եւ ազատ արձակուելու՝ կալանաւորումը օրինաւոր չըլլալու պարագային: 11. Յանցագործութեամբ ամբաստանուած ոեւէ անձ իրաւունք ունի (ա) առանց անտրամաբանական ուշացումի, տեղեկանալու յատուկ յանցագործութեան մասին, (բ) դատուելու տրամաբանական ժամանակամիջոցի մը մէջ, (գ) չպարտադրուելու վկայութիւն ինքն իր դէմ յանցագործութեան մասին դատաւարութեան ընթացքին, (դ) անմեղ նկատուելու՝ մինչեւ որ յանցաւոր ըլլալը փաստուի ըստ օրէնքի, արդար ու հրապարակային ունկնդրութեամբ՝ անկախ եւ անկողմնակալ դատարանի մը առջեւ, (ե) բանաւոր երաշխաւորագիրին իրաւունքէն չմերժուելու՝ առանց արդար պատճառի, (զ) երդուեալներու դատաւարութեան ենթարկուելու, ուր յանցագործութեան առաւելագոյն պատիժը հինգ տարուան բանտարկութիւն կամ աւելի խիստ պատիժ մըն է, բացի զինուորական օրէնքի տակ մտնող յանցանքի մը պարագային, որ կը դատուի զինուորական դատարանի մը առջեւ, (է) յանցաւոր չգտնուելու որեւէ արարքի կամ զանցառութեան համար, բացի այն պարագայէն, երբ, արարքը կամ զանցառութիւնը գործուելու ժամանակ, ան յանցագործութիւն մը կը համարուէր ըստ զանազանական կամ միջազգային օրէնքի, կամ քրեական կը նկատուէր՝ ըստ ազգերու համայնքին ճանցած օրէնքի ընդհանուր սկզբունքներուն, (ը) եթէ ի վերջոյ յանցանքէն արդարացուած է, վերստին չդատուելու անոր համար եւ, եթէ վերջապէս մեղաւոր գտնուած ու պատժուած է յանցանքին համար, վերստին չդատուելու կամ չպատժուելու անոր համար, եւ (թ) եթէ յանցանքին մեղաւոր գտնուած եւ յանցանքին պատիժը փոխուած է գործադրութեան ժամանակին եւ դատավճռի ժամանակին միջեւ, նուազագոյն պատիժին արժանի ըլլալու: 12. Ամէն ոք որեւէ դաժան եւ անսովոր վերաբերմունքի կամ պատիժի չենթարկուելու իրաւունք ունի: 13. Որեւէ դատաւարութեան մէջ վկայութիւն տուող վկան իրաւունք ունի, որ իր կողմէ տրուած որեւէ մեղադրական ապացոյց չգործածուի այդ վկան ամբաստանելու այլ դատաւարութեան մէջ, բացի երդմնազանցութեան կամ

հակասական ապացոյց ներկայացուցած ըլլալու դատավարութենէ մը: 14. Երբ դատավարութեան մը որեւէ կողմը կամ վկայ չի հասկնար կամ չի խօսիր այն լեզուն, որով դատավարութիւնը կը կատարուի, կամ խուլ է, թարգմանիչի մը օժանդակութեան դիմելու իրաւունք ունի:

Հաւասարութեան իրաւունքներ

15.(1) Իւրաքանչիւր անհատ հաւասար է օրէնքին առջեւ, եւ օրէնքէն հաւասար պաշտպանուելու ու օգտուելու իրաւունք ունի առանց խտրականութեան եւ, ի մասնաւորի, առանց ցեղի, ազգային կամ էթնիկ ծագումի, գոյնի, կրօնքի, սեռի, տարիքի կամ մտային թէ ֆիզիքական անկարողութեան վրայ հիմնուած խտրականութեան: (2) Թիւ (1) ենթաբաժինը չարգիլել որեւէ օրէնք, ծրագիր կամ գործունէութիւն, որուն նպատակը անբարենպաստ վիճակի մէջ գտնուող անհատներու կամ խումբերու պայմաններու բարելաւումն է, ներառեալ անոնք, որոնք անբարենպաստ վիճակի մէջ են՝ ցեղի, ազգային կամ էթնիկ ծագումի, գոյնի, կրօնքի, սեռի, տարիքի կամ մտային թէ ֆիզիքական անկարողութեան պատճառով:

Գանատայի պաշտօնական լեզուներ

16.(1) Անգլերէնն ու ֆրանսերէնը Գանատայի պաշտօնական լեզուներն են, որոնք հաւասար կարգավիճակ ունին, ինչպէս եւ հաւասար իրաւունքներ ու առանձնաշնորհումներ՝ Գանատայի Խորհրդարանի ու կառավարութեան բոլոր հաստատութիւններուն գործածութեան մէջ: (2) Անգլերէնն ու ֆրանսերէնը Նիւ Պրանզուիքի պաշտօնական լեզուներն են, որոնք հաւասար կարգավիճակ ունին, ինչպէս եւ հաւասար իրաւունքներ այնպիսի անջատ մշակութային հաստատութիւններ ունենալու իրաւունքը, որոնք անհրաժեշտ են այդ համայնքներուն պահպանումին մէջ: (3) Այս հոչակագրին մէջ ոչինչ կը սահմանափակէ Խորհրդարանի կամ օրէնսդիր մարմինի մը լիազօրութիւնը՝ անգլերէնի ու ֆրանսերէնի կարգավիճակի կամ գործածութեան հաւասարութիւնը յառաջ մղելու համար: 16.1(1) Նիւ Պրանզուիքի անգլիախօս համայնքը եւ ֆրանսախօս համայնքը կարգավիճակի հաւասարութիւնն են հաւասար իրաւունքներ ու առանձնաշնորհումներ ունին, ներառեալ անջատ կրթական հաստատութիւններ եւ այնպիսի անջատ մշակութային հաստատութիւններ ունենալու իրաւունքը, որոնք անհրաժեշտ են այդ համայնքներուն պահպանումին մէջ: 16.1(2) Թիւ (1) ենթաբաժինի մէջ յիշուած Նիւ Պրանզուիքի օրէնսդիր մարմինի եւ կառավարութեան կարգավիճակը, իրաւունքներն ու առանձնաշնորհումները պահպանելու եւ բարգաւաճելու դերը կը հաստատուի: 17.(1) Ամէն ոք անգլերէնը կամ ֆրանսերէնը գործածելու իրաւունք ունի՝ Խորհրդարանի որեւէ վիճարկումի եւ այլ գործընթացներու մէջ: (2) Ամէն ոք անգլերէնը կամ ֆրանսերէնը գործածելու իրաւունք ունի՝ Նիւ Պրանզուիքի օրէնսդիր մարմինի որեւէ վիճարկումի եւ այլ գործընթացներու մէջ: 18.(1) Խորհրդարանի կանոնադրութիւնները, արձանագրութիւնները եւ թերթերը պէտք է անգլերէնով ու ֆրանսերէնով տպուի եւ հրատարակուի, եւ երկու լեզուներով բնագիրները հաւասար հեղինակութիւն ունին: (2) Նիւ Պրանզուիքի օրէնսդիր մարմինի կանոնադրութիւնները, արձանագրութիւնները եւ թերթերը պէտք է անգլերէնով ու ֆրանսերէնով տպուի եւ հրատարակուի, եւ երկու լեզուներով բնագիրները հաւասար հեղինակութիւն ունին: 19.(1) Ունէ անձ անգլերէնը կամ ֆրանսերէնը կրնայ գործածել Խորհրդարանին կողմէ հաստատուած որեւէ դատարանի մէջ կամ անկէ բխող որեւէ միջնորդութեան կամ դատավարութեան մէջ: (2) Ունէ անձ անգլերէնը կամ ֆրանսերէնը կրնայ գործածել Նիւ Պրանզուիքի որեւէ դատարանի մէջ կամ անկէ բխող որեւէ միջնորդութեան կամ դատավարութեան մէջ: 20.(1) Հանրութեան ղեկավար Գանատայի մէջ անգլերէնով կամ ֆրանսերէնով հաղորդակցելու իրաւունք ունի Գանատայի Խորհրդարանի կամ կառավարութեան հաստատութեան ղեկավար կամ գլխաւոր գրասենեակի հետ, ինչպէս եւ անկէ տրամադրելի ծառայութիւններ ստանալու, եւ միեւնոյն իրաւունքը ունի նման որեւէ հաստատութեան որեւէ այլ գրասենեակի վերաբերեալ, ուր (ա) նման լեզուով այդ գրասենեակին հետ յարաբերելու եւ ծառայութիւններ ստանալու նշանակալից պահանջ մը կայ, կամ (բ) գրասենեակին բնոյթին պատճառով, տրամաբանական է, որ այդ գրասենեակին հետ յարաբերութիւնները եւ անոր ծառայութիւնները տրամադրելի ըլլան թէ՛ անգլերէնով եւ թէ՛ ֆրանսերէնով: (2) Հանրութեան ղեկավար Նիւ Պրանզուիքի մէջ իրաւունք ունի անգլերէնով կամ ֆրանսերէնով յարաբերելու Նիւ Պրանզուիքի օրէնսդիր մարմինի կամ կառավարութեան հաստատութեան որեւէ գրասենեակի հետ, ինչպէս եւ անկէ տրամադրելի ծառայութիւններ ստանալու: 21. Թիւ 16-20 բաժիններուն մէջ ոչինչ կայ, որ վերացնէ կամ նուազեցնէ որեւէ իրաւունք, առանձնաշնորհում կամ պարտաւորութիւն՝ անգլերէն եւ ֆրանսերէն լեզուներուն, կամ անոնցմէ որեւէ մէկուն նկատմամբ, որ գոյութիւն ունի կամ կը շարունակուի ըստ Գանատայի Սահմանադրութեան որեւէ մէկ այլ տրամադրութեան: 22. Թիւ 16-20 բաժիններուն մէջ ոչինչ կայ, որ վերացնէ կամ նուազեցնէ որեւէ օրինական կամ սովորութեանական իրաւունք կամ առանձնաշնորհում, որ ձեռք բերուած է կամ գործածուած՝ այս Հոչակագրին ուժի մէջ մտնելէ առաջ կամ ետք՝ անգլերէն կամ ֆրանսերէն չեղող որեւէ լեզուի հանդէպ:

Փոքրամասնութեան լեզուի կրթական իրաւունքներ

23.(1) Գանատայի այն քաղաքացիները (ա) որոնց առաջին սորված եւ տակաւին հասկցած լեզուն իրենց բնական նահանգի անգլիախօս կամ ֆրանսախօս փոքրամասնութեան լեզուն է, կամ (բ) որոնք իրենց դպրոցական տարրական կրթութիւնը անգլերէնով կամ ֆրանսերէնով ստացած են Գանատայի մէջ եւ կ'այսինքն նահանգի մը մէջ, ուր լեզուն որով այդ կրթութիւնը ստացած են՝ նահանգի անգլիախօս կամ ֆրանսախօս փոքրամասնութեան լեզուն է, իրաւունք ունին, որ իրենց զաւակները այդ լեզուով տարրական ու երկրորդական դպրոցական կրթութիւն ստանան այդ նահանգի մէջ: (2) Գանատայի այն քաղաքացիները, որոնց ղեկավարող ստացած է կամ ստանայ իր տարրական կամ երկրորդական դպրոցական կրթութիւնը անգլերէնով կամ ֆրանսերէնով Գանատայի մէջ, իրաւունք ունին, որ իրենց բոլոր զաւակները տարրական եւ երկրորդական կրթութիւն ստանան միեւնոյն լեզուով: (3) Գանատայի քաղաքացիներուն իրաւունքը, ըստ թիւ (1) եւ (2) ենթաբաժինները, որ իրենց զաւակները տարրական եւ երկրորդական դպրոցական կրթութիւն ստանան նահանգի մը անգլիախօս կամ ֆրանսախօս փոքրամասնութեան լեզուով, (ա) կը կիրարկուի երբ նման իրաւունք ունեցող քաղաքացիներու զաւակներուն թիւը նահանգի մէջ բաւարար է, որպէսզի անոնց փոքրամասնական լեզուով ուսում տրուի հանրային գումարներով, եւ (բ) կը ներառէ այն իրաւունքը, երբ այդ մանուկներուն թիւը այդպիսի հիմք կու տայ, որ այդ ուսումը ստանան հանրային գումարներով ֆինանսաւորուած փոքրամասնական լեզուի կրթական հաստատութիւններու մէջ:

Կատարում

24.(1) Ունէ անձ, որուն իրաւունքները կամ ազատութիւնները, ինչպէս երաշխաւորուած են այս Հոչակագրին մէջ, խախտած կամ զլացուած են, իրաւատու դատարանի մը կրնայ դիմել, որպէսզի նման պարագայի մը դատարանին կողմէ պատշաճ ու արդար նկատուած լուծում մը գտնէ: (2) Երբ, ըստ թիւ (1) ենթաբաժինի դատավարութեան, դատարան մը կ'ըզակակցնէ, որ ապացոյցներ ձեռք բերուած են այնպիսի միջոցներով, որոնք Հոչակագրի կողմէ երաշխաւորուած որեւէ իրաւունք կամ ազատութիւն խախտած կամ զլացուած են, ապացոյցը պէտք է բացառուի եթէ, բոլոր պարագաները նկատի ունենալով, հաստատուի, որ անոր ընդդիմուած դատավարութեան մէջ արդարութեան վարկաբեկում պիտի ըլլար:

Ընդհանուր

25. Որոշ իրաւունքներու եւ ազատութիւններու երաշխաւորումը այս Հոչակագրին մէջ պէտք չէ հասկցուի որպէս վերացումը կամ նուազումը բնիկներու հետ որեւէ դաշնագրի կամ այլ իրաւունքներու կամ ազատութիւններու, որոնք կը պատկանին Գանատայի բնիկ ժողովուրդներուն, ներառեալ (ա) որեւէ իրաւունք կամ ազատութիւն որ ձանջուած է 7 Հոկտեմբեր 1763-ի արքայական հոչակագրին կողմէ, եւ (բ) որեւէ իրաւունք կամ ազատութիւն որ ներկայիս գոյութիւն ունի հողային պահանջներու համաձայնագիրներու ճամբով կամ կրնայ ձեռք բերուի նման ձևով: 26. Որոշ

իրաւունքներու եւ ազատութիւններու երաշխատրումը այս Հոչակագրին մէջ պետք չէ հասկցուի իբրեւ Գանատայի մէջ գոյութիւն ունեցող որեւէ այլ իրաւունքի կամ ազատութեան ժխտում: 27. Այս Հոչակագիրը պետք է մեկնաբանուի այնպիսի ձեւով, որ գանատացիներու բազմամշակութային ժառանգութեան պահպանումին եւ զարգացումին հետ ներդաշնակ ըլլայ: 28. Ի հեճուկս այս Հոչակագրի պարունակած որեւէ բանի, անոր անդրադարձած իրաւունքներն ու ազատութիւնները հաւասարապէս երաշխատրուած են այրերու եւ կիներու համար: 29. Այս Հոչակագրին մէջ ոչինչ կայ, որ վերացնէ կամ նուազեցնէ որեւէ իրաւունք կամ առանձնաշնորհում, որ երաշխատրուած է Գանատայի Սահմանադրութեան կողմէ կամ անոր տակ յարանուանական, անջատ կամ այլախոհ դպրոցներու առնչութեամբ: 30. Այս Հոչակագրին մէջ որեւէ անդրադարձ նահանգի մը կամ նահանգի մը օրէնսդիր ժողովին կամ օրէնսդիր մարմինին պետք է հասկցուի, որ կը ներառէ նաեւ անդրադարձ մը Եւրօրնի երկրամասին եւ Հիւսիս-Արեւմտեան երկրամասերուն, եւ կամ անոնց յատուկ օրէնսդիր իշխանութեան՝ ըստ պարագայի: 31. Այս Հոչակագրին մէջ ոչինչ կայ, որ որեւէ մարմինի կամ իշխանութեան օրէնսդրական լիազօրութիւնները կերկարաձգէ:

Հոչակագրի կիրարկում

32.(1) Այս Հոչակագիրը կը կիրարկուի (ա) Գանատայի Խորհրդարանին ու կառավարութեան այն բոլոր հարցերուն, որոնք կիյնան Խորհրդարանի իշխանութեան տակ, ներառեալ Եւրօրնի երկրամասին եւ Հիւսիս-արեւմտեան երկրամասերուն վերաբերող բոլոր հարցերը, եւ (բ) իւրաքանչիւր նահանգի օրէնսդիր մարմինին ու կառավարութեան բոլոր այն հարցերուն, որոնք կիյնան իւրաքանչիւր նահանգի օրէնսդիր մարմինի հեղինակութեան տակ: (2) Ի հեճուկս թիւ (1) ենթաբաժնին, թիւ 15 բաժինը պիտի մտնէ ուժի մէջ այս բաժնի ի գօրու ըլլալէ երեք տարի ետք: 33.(1) Խորհրդարանը կամ նահանգի մը օրէնսդիր մարմինը կրնայ բացայայտօրէն յայտարարել Խորհրդարանի կամ օրէնսդիր մարմինի օրէնքով, ըստ պարագայի, որ օրէնքը կամ անոր մէկ տրամադրութիւնը պիտի գործէ հակառակ այս Հոչակագրի բաժնի 2-ի կամ բաժնիներ 7-էն մինչեւ 15: (2) Օրէնք մը կամ օրէնքի մը տրամադրութիւնը, որուն վերաբերեալ այս բաժնին տակ կատարուած յայտարարութիւն մը ի գօրու է, պետք է այդ գործէ ինչպէս հարկ է, բացի այս Հոչակագրի տրամադրութենէն որուն յայտարարութիւնը կը վերաբերի: (3) Ըստ թիւ (1) ենթաբաժնի կատարուած յայտարարութիւն մը ուժի մէջ ըլլալէ կը դադրի ի գօրու ըլլալէ հինգ տարի ետք կամ աւելի առաջ, եթէ այդպէս նշուած է յայտարարութեան մէջ: (4) Խորհրդարանը կամ նահանգի մը օրէնսդիր մարմինը կրնան վերստին հաստատել ըստ թիւ (1) ենթաբաժնի կատարուած յայտարարութիւն մը: (5) Թիւ (3) ենթաբաժնի կը կիրարկուի ըստ թիւ (4) ենթաբաժնի կատարուած վերահաստատումի մը պարագային:

Վկայակոչում

34. Այս հաստուածը կրնայ վկայակոչուիլ իբրեւ *Իրաւունքներու եւ Ազատութիւններու Գանատական Հոչակագիր* .

«Այժմ պետք է հաստատենք հիմնական սկզբունքները, հիմնական արժեքներն ու համոզումները, որոնք մեզ միասին կը պահեն որպէս գանատացիներ, որպէսզի ապրելակերպ մը եւ արժեքներու համակարգ մը ըլլան մեր շրջանային հաստարմութիւններէն անդին, որոնք մեզ հպարտ կը դարձնեն այն երկրին նկատմամբ, որ մեզի պարգեւած է այդպիսի ազատութիւն եւ այդպիսի անչափելի հրճուանք»:

Փ. Է. Թրիւսօ 1981

Այս բնագիրը կը հրապարակուի այն գանատացիներուն համար, որոնց մայրենի լեզուն ո՛չ անգլերէնն է եւ ո՛չ ալ ֆրանսերէնը: Ասիկա Իրաւունքներու եւ Ազատութիւններու Գանատական Հոչակագրի պաշտօնական թարգմանութիւն մը չէ: Պաշտօնական բնագիրը պետք է գործածել, երբ նպատակը փաստաթուղթին տրամադրութիւններուն մեկնաբանութիւնը կամ կիրարկումն է: